

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HOÀNG TUẤN ANH

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
Ở TỈNH TUYÊN QUANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HOÀNG TUẤN ANH

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
Ở TỈNH TUYÊN QUANG**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp

Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Thị Nhung

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu luận văn này là đúng sự thật và chưa từng được sử dụng bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ trong việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn, thông tin trích dẫn trong luận văn đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tuyên Quang, ngày .....tháng ..... năm 20...

Tác giả luận văn

Hoàng Tuấn Anh

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và các cá nhân. Tôi xin chân thành cảm ơn sâu sắc và kính trọng tới tất cả các tập thể, các cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý Đào tạo Sau đại học – Trường ĐH Kinh tế & QTKD đã tạo điều kiện giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô hướng dẫn luận văn TS. Trần Thị Nhung và các thầy cô giáo đã trực tiếp giảng dạy, giúp tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy cô giáo.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của Chi Cục Thống kê, Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn tỉnh Tuyên Quang.

Tôi bày tỏ lòng biết ơn tới sự giúp đỡ nhiệt tình của các chủ trang trại trên địa bàn tỉnh trong quá trình làm luận văn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp đỡ tôi thực hiện luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Tuyên Quang, ngày .....tháng ..... năm 20...

Tác giả luận văn

Hoàng Tuấn Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và đóng góp của luận văn	3
5. Bố cục của luận văn	3
Chương 1. MỘT SỐ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN	
KINH TẾ TRANG TRẠI	4
1.1. Một số vấn đề cơ bản về trang trại	4
1.1.1. Khái niệm về trang trại và kinh tế trang trại.....	4
1.1.2. Phân loại trang trại	6
1.1.3. Những tiêu chí xác định kinh tế trang trại	10
1.1.4. Những đặc trưng cơ bản của kinh tế trang trại	12
1.1.5. Những yếu tố ảnh hưởng tới phát triển kinh tế trang trại	13
1.1.6. Ý nghĩa kinh tế - xã hội - môi trường của trang trại.....	16
1.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển kinh tế trang trại	20
1.2.1. Tình hình phát triển kinh tế trang trại của một số nước trên thế giới.....	20
1.2.2. Tình hình phát triển kinh tế trang trại của Việt Nam.....	24
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	26
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.2.1. Phương pháp tiếp cận.....	26

2.2.2. Chọn điểm nghiên cứu	26
2.2.3. Thu thập tài liệu	28
2.2.4. Phương pháp xử lý và tổng hợp số liệu	29
2.2.5. Phương pháp phân tích thông tin	30
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	31
2.3.1. Các chỉ tiêu đánh giá kết quả sản xuất	31
2.3.2. Các chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sản xuất của trang trại.....	32
Chương 3. THỰC TRẠNG KINH TẾ TRANG TRẠI TẠI TỈNH	
TUYÊN QUANG	35
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	35
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên của tỉnh Tuyên Quang	35
3.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội của tỉnh Tuyên Quang	40
3.2. Thực trạng phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang	48
3.2.1. Phân loại các trang trại theo các loại hình sản xuất kinh doanh trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang	48
3.2.2. Tình hình phát triển kinh tế trang trại tại tỉnh Tuyên Quang	64
3.3. Đánh giá chung về thực trạng phát triển kinh tế trang trại tại tỉnh Tuyên Quang	70
3.3.1. Những thành tựu đã đạt được.....	70
3.3.2. Những mặt còn hạn chế	72
Chương 4. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI TẠI	
TỈNH TUYÊN QUANG	76
4.1. Những quan điểm, định hướng, mục tiêu phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang.....	76
4.1.1. Quan điểm phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang .	76
4.1.2. Định hướng phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang	77
4.2. Một số giải pháp chủ yếu cho phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang.....	78

4.2.1. Giải pháp về vốn đầu tư cho trang trại.....	78
4.2.2. Giải pháp về đất đai	78
4.2.3. Giải pháp về cơ sở vật chất, cơ sở hạ tầng cho phát triển kinh tế trang trại	79
4.2.4. Giải pháp trong công tác khuyến nông - lâm và chuyển giao kỹ thuật đến hộ nông dân	80
4.2.5. Giải pháp về vấn đề lao động của trang trại.....	81
4.2.6. Giải pháp trong việc hoàn thiện các chính sách tác động.....	82
4.2.7. Giải pháp về tiêu thụ sản phẩm.....	82
4.2.8. Tăng cường công tác quản lý Nhà nước đối với kinh tế trang trại ...	83
4.3. Kiến nghị.....	84
4.3.1. Đối với Nhà nước các cấp, các ngành Trung ương	84
4.3.2. Đối với các cấp, ngành địa phương của tỉnh.....	85
4.3.3. Đối với các chủ trang trại.....	85
KẾT LUẬN	86
TÀI LIỆU THAM KHẢO	87

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

Viết tắt	Ý nghĩa
BQ	: Bình quân
CAQ	: Căn ăn quả
CC	: Cơ cấu
CN	: Công nghiệp
CNH	: Công nghiệp hóa
CP	: Chi phí
DT	: Diện tích
DV	: Dịch vụ
GTSX	: Giá trị sản xuất
HDH	: Hiện đại hóa
KQ	: Kết quả
LĐ	: Lao động
LĐNN	: Lao động nông nghiệp
LN	: Lâm nghiệp
NKNN	: Nhân khẩu nông nghiệp
NLNTS	: Nông lâm thủy sản
NN	: Nông nghiệp
PTNT	: Phát triển nông thôn
SL	: Số lượng
SP	: Sản phẩm
SPHH	: Sản phẩm hàng hóa
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
SXKDTH	: Sản xuất kinh doanh tổng hợp
TT	: Trang trại
TW	: Trung ương
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Số lượng và loại hình trang trại phân theo vùng năm 2012.....	28
Bảng 3.1: Thống kê hiện trạng sử dụng đất tỉnh Tuyên Quang năm 2012	39
Bảng 3.2. Tình hình nhân khẩu và lao động của tỉnh Tuyên Quang năm 2010-2012.....	42
Bảng 3.3. Giá trị sản xuất các ngành kinh tế của tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2010 - 2012	45
Bảng 3.4. Giá trị sản xuất các ngành nông lâm nghiệp, thủy sản của tỉnh Tuyên Quang.....	47
Bảng 3.5. Trang trại theo các loại hình tỉnh Tuyên Quang.....	49
Bảng 3.6: Quy mô diện tích đất của trang trại phân theo loại hình sản xuất..	53
Bảng 3.7. Quy mô diện tích của các trang trại điều tra phân theo các huyện, thành thị tỉnh Tuyên Quang năm 2012	54
Bảng 3.8: Quy mô về lao động của các trang trại điều tra.....	55
Bảng 3.9: Thông tin về chủ hộ các trang trại được điều tra.....	56
Bảng 3.10. Diện tích đất sử dụng bình quân một trang trại năm 2010.....	58
Bảng 3.11. Cơ cấu nguồn vốn của các loại hình trang trại năm 2012	60
Bảng 3.12: Quy mô sản xuất bình quân một trang trại năm 2012	62
Bảng 3.13. Tổng hợp các ý kiến của chủ trang trại ở các điểm nghiên cứu ...	63
Bảng 3.14. Kết quả hoạt động SXKD của các trang trại phân theo vùng năm 2012.....	65
Bảng 3.15. Chi phí trung gian của trang trại phân theo ngành sản xuất năm 2012.....	67
Bảng 3.16. Hiệu quả sản xuất kinh doanh và tỷ suất hàng hóa bình quân của một trang trại năm 2012.....	68

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trang trại - loại hình kinh tế của sản xuất nông nghiệp đã và đang phát triển mạnh mẽ ở nước ta trong những năm gần đây gắn liền với sự phát triển của nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo. Sự phát triển của kinh tế trang trại đã mang lại những thành tựu hết sức quan trọng trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, nông thôn theo hướng tập trung chuyên canh, sản xuất hàng hóa, tạo ra những sản phẩm xuất khẩu có giá trị cao. Kinh tế trang trại phát triển mang lại hiệu quả kinh tế, xã hội, môi sinh, môi trường góp phần phủ xanh đất trống đồi núi trọc, giải quyết việc làm cho một lực lượng lao động, góp phần xóa đói giảm nghèo ở khu vực nông nghiệp và nông thôn.

Trong những năm trở lại đây, vai trò của kinh tế trang trại mới thực sự được công nhận và được quan tâm chú ý, đặc biệt là sau khi Chính phủ ban hành Nghị quyết số 03/2000/NQ - CP ngày 2/2/2000 về kinh tế trang trại thì kinh tế trang trại mới thực sự được sự trợ giúp của Nhà nước cả về cơ chế và chính sách. Sự tăng nhanh về số lượng, gia tăng về giá trị sản lượng đã chứng tỏ đây là một mô hình tổ chức sản xuất nông nghiệp phù hợp với đặc thù kinh tế nông nghiệp, nông thôn nước ta, giúp nông dân làm giàu, tăng thu nhập cho bản thân và cho xã hội.

Tuyên Quang là một tỉnh miền núi phía Bắc, có tiềm năng phát triển nông lâm nghiệp. Trong những năm gần đây, Tuyên Quang được sự quan tâm của Trung ương, các bộ, ngành tạo điều kiện đầu tư cùng với sự nỗ lực phấn đấu của đồng bào các dân tộc, Tuyên Quang đã phát triển khá nhanh về kinh tế xã hội, đời sống nhân dân được cải thiện. Song Tuyên Quang vẫn là một tỉnh nghèo, sản xuất hàng hoá chậm phát triển, cơ sở hạ tầng còn yếu, tuy nhiên trình độ dân trí còn thấp tiếp khoa học kỹ thuật còn kém. Cùng với các mô hình kinh tế khác, mô hình kinh tế trang trại ở tỉnh Tuyên Quang đã và đang được phát triển và có hiệu quả.